

« zurück blättern vor »

SZTOKFISZ subst. m., ab 1419; auch *stakfisz*, *stockfisz*, *stokfisz*, *stokfysz*, *stokwisz*, *sztakfisz*; ‘getrockneter, ungesalzener Fisch, gewöhnlich Dorsch’ – ‘suszona niesolona ryba, zwykle dorsz’: 1419 AKH XI 410, STP *Cum duabus tunnis piscium stakfisch et welerib.* o 1472 Rost nr 1399, STP *Stokfisch strumulus.* o 1564 MAÇZ 17d o 1564 BielKron 293v, SPXVI *Zową tę rybę Niemcy Stokffyz.* o (1611) 1768 Gwagn. 404, L o 1682 CzerComp 50, SP17 *niżej będziez miał iufz y Spofob opisany, gotowania Stokwifzu.* o (1690–1695) Mitte 18. Jh. SiPas 71r *Gronladya ma tak wiele ryb... osobiwie Szledziow Stokwiszow.* o 1745–1746 ChmAteny II 265, SP17 *Pod Hafnią [...] łowią w styczniu sztokfisz, który zimnem y mrozem zawędzony [...] innym komunikuią do iedzenia Narodom.* o 1780 Włodek Sł, MAY *Stokfisz – z niemieckiego każda ryba fucha.* o 1789 Zool.Nar. 178, L *suszony stokfisz, tak iak i kablon, znaczną iest częścią handlu północnych kraiów.* o (vor 1792) 1951 Kit.Opis 129 *między potrawami stokfisz kapucyński był najstawniejszy.* o (†1861) 1880 Chodź.Pisma II 156, DOR *Łatwiej Jegomościowi Dobrodziejowi perorować (...) – odrzekł pan Rafał – po wybornym jako we środe, stokfiszu.* o (1893–1895) 1961 Zamoyska 45 *[[kredencarz]] dawał nam przez wszystkie dni postne stockfisz na obiad. Było to coś [...] okropnego.* o (1930–1931) 1939 Brück.Kult.III 51, DOR *Kapucyni słynęli z nauki kucharskiej i ogrodniczej; ich sztokfisz paradował na stole królowej (żony Augusta III).* o 1951 Felik.Zool.X 246, DOR *Spośród wielu gatunków ryb jadalnych na pierwsze miejsce wysuwają się śledzie (...) wątlusz, czyli dorsz suszony, znany jako sztokfisz.* o 1953 Straszewicz 243 *zachłytnął [[się]] bałtyckim powietrzem, które unet oddał z powrotem. Był rąbnięty jak sztokfisz.* – STP, SPXVI, MAÇZ, CN, TR, L, SWIL, SW, DOR. ◇ **Var:** *stakfisz* subst. m., [hapax] 1419 AKH XI 410, STP – nur STP; *stockfisz* subst. m., [hapax] (1893–1895) 1961 Zamoyska 45; *stokfisz* subst. m., 1472 Rost nr 1399, STP o [LBel.] (†1861) 1880 Chodź.Pisma II 156, DOR – STP, SPXVI, CN, TR, L, SWIL (zool.), SW (zool.), DOR (daw.); *stokfysz* subst. m., [hapax] 1564 BielKron 293v, SPXVI – nur SPXVI; *stokwisz* subst. m., 1682 CzerComp 50, SP17 o [LBel.] (1690–1695) Mitte 18. Jh. SiPas 71r – nur SPXVI; *sztakfisz* subst. m. – STP; *sztokfisz* subst. m., 1564 MAÇZ 17d/48 – STP, SPXVI, MAÇZ, L, SWIL (zool.), SW (zool.), DOR (daw.). ◇ **Etym:** mnd. *stocvisch* subst. m., ‘getrockneter Fisch (Dorsch oder Kabeljau)’, KAE 1991. ◇ **Der:** *stokfiszowy* adj., zuerst geb. L; *sztokfiszowy* adj., zuerst geb. Sw. ❖ Der Name bezieht sich auf die Art, wie getrocknete Fische in Speichern aufgeschichtet waren (*Stock*, ‘das Trockengerüst’, GRIMM). Vgl. auch †*strakfus*. *Sztofisz* erscheint im Vergleich zu *strakfus* sehr spät und ist im Altpolnischen viel seltener belegt. Der Name, wie der Fisch selbst, kam

aus Danzig. Atsch. *štokfiš* (GEBAUER) ist wohl eine direkte Entlehnung aus dem Deutschen. SZCZERBOWICZ 1881 hält *stokfisz* für ein polnisches Wort, wofür man “das überflüssige fremdländische *dorsz*” verwende.

« zurück blättern vor »